

# Historian eriytyvä osio

**Avattu osio täytyy suorittaa kerralla loppuun etkä voi palata osioon enää myöhemmin.**

Kun osiokohtainen aika tulee täyteen, osio sulkeutuu. Jos osio jää sinulta kesken, viimeisin tilanne tallentuu vastaukseksi.

Osio koostuu tehtävästä C1. Osioista voit saada 20 pistettä.

Tehtävät perustuvat kokeessa annettuihin tietoihin.

Tallenna esseetehtävien vastaus itse "Tallenna vastaus" -painikkeella. Lisäksi esseevastaus tallentuu ajastetusti noin puolen minuutin välein sekä osiosta poistumisen yhteydessä.

## **C1**

Esseetehtävä: Kirjoita esseevastaus seuraavan kysymyksen pohjalta. Vastauksessa tulee kyetä soveltamaan lukion historian oppimäärää sekä muulla tavalla omaksumaasi tietoa.

**Kuvaile säätyihin kuulumattomien miesten yhteiskunnallisen aseman keskeisiä muutoksia Suomen alueella vuosina 1721–1906. Sido vastauksesi perustellusti tarkasteluajankohdan laajoihin historiallisiin tapahtumiin.**

Vastauksen maksimipituus on 5000 merkkiä välilyönteineen. Osioista voit saada 20 pistettä.

## Kysymyksen arviointi ja pisteytyksen perusteet

Vastauksen arvioimisessa kiinnitetään huomiota asiatiedon hallinnan lisäksi kykyyn asettaa ilmiöitä ajallisiin ja alueellisiin yhteyksiinsä, kykyyn hahmottaa kokonaisuuksia ja erottaa olennainen epäolennaisesta. Arviointikriteerinä on lisäksi asioiden selkeä ja johdonmukainen esittäminen.

Vastaus jaetaan arvioinnissa kolmeen painopistealueeseen. Ensiksikin painotetaan asiatietoa: kysymykseen esitettyjen **oikeista historiallisista asiatiedoista** on mahdollista saada enimmillään 7 pistettä. Toinen painopistealue on kontekstointi: vastauksessa esitettyjen **historiallisten asiatietojen kontekstoinnista** on mahdollista saada enimmillään 7 pistettä. Kolmantena painopistealueena arvioidaan vastauksessa **esityksen kokonaisuutta: kykyä pysyä tehtävänannossa, asiatietojen oikeellisuutta, esitetyn analyysin tasoa sekä kriittisyyttä**. Tämän osakokonaisuuden enimmäispistemäärä on 6 pistettä.

Esseetehtävän kokonaispisteiden maksimi on 20 pistettä.

## Yleistä

Lähtökohtana esseevastauksen arvioinnille on pidetty annetun tehtävän määrittelyä.

Vastaajan tulee kyetä vastauksessaan selittämään säädyt, sekä se, ketkä eivät kuuluneet säätyihin. Vastaajan on osattava kuvata, keitä olivat säätyyn kuulumattomat sekä heidän asemansa yhteiskunnassa sekä tässä asemassa tapahtuneet muutokset.

Säätyihin (aateli, papisto, porvaristo, talonpojat) kuulumattomalla väestöllä tarkoitetaan tällä ajanjaksolla eritasoisia vuokraviljelijöitä (mm. torpparit, mäkitupalaiset jne.), itselliset, palvelusväki sekä näiden alapuolella olevaa irtainta väestöä. Vastaus katsotaan vajaaksi, ellei a) säätyjä määritellä b) säätyihin kuulumattomia määritellä.

Lähtökohtana voi pitää myös tietoa, että säätyihin kuulumattoman asema oli yhteiskunnassa heikko, hänen toimintapiirinsä rajoittui vuokraviljelyyn tai työntekoon toisen palkollisena. Vastauksessa tuli eri tavoin kuvata ja selittää tämän aseman muutosta 1700-luvulta 1900-luvun alkuun.

Ajanjaksolla olennainen muutos säätyihin kuulumattoman väestön kannalta oli hidas siirtyminen sääty-yhteiskunnasta luokkapohjaiseen yhteiskuntaan elinkeinovapautuksen, palvelupakon poistumisen, teollistumisen ja kaupungistumisen myötä.

### **Asiatiedoista saatavat pisteet**

**Esseetehtävässä oli mahdollista saada enintään 7 pistettä vastauksessa mainituista historiallisista, säätyihin kuulumattoman miesväestön asemaan vaikuttaneista tapahtumista.**

Sellaisia tapahtumia tai asioita, joiden voidaan katsoa vaikuttaneen säätyihin kuulumattoman väestön miesten asemaan mainitulla ajanjaksolla ovat mm.

- torppien perustamista koskeva lainsäädäntö,
- sotien vaikutukset väestöön + erityisesti säätyihin kuulumattomiin miehiin,
- elinkeinovapautus ja palveluspakon poistuminen,
- kansansivistyksen ja kansakoulujen tasa-arvoistava ja sivistämä merkitys,
- teollistuminen ja sen luoma palkkatyö + kaupungistumisen vaikutukset,
- siirtolaisuuden vaikutukset,
- siirtyminen luokkayhteiskuntaan, jossa syntyperän sijaan ihmisen aseman yhteiskunnassa määritti esimerkiksi ammatti ja varallisuus,
- poliittinen järjestäytyminen,
- valtiollinen (ja kunnallinen) äänioikeus

**Historiallisten tapahtumien mainitseminen ja niiden käsittely vastauksessa täytyi kuitenkin sitoa kysymykseen,** eli kyetä selittämään, millaisia vaikutuksia niillä oli säätyihin kuulumattomalle miesväestölle.

Pelkkä tapahtumahistorian tai historian ilmiöiden kuvailu asiasta irrallaan tapahtuva esittäminen ei tuo pisteitä.

Muutamia huomioita tähän liittyen: esimerkiksi sotien merkitys säätyihin kuulumattomille miehille oli kahdenlainen, koskien sekä miehiä että heidän elinympäristöään: säätyjen ulkopuolisia miehiä rekrytoitiin helposti armeijoihin. Sota kohdistui säännöllisesti myös säätyihin kuulumattoman väestön elinpiiriin ja yhteisöön terrorina, ryöstelynä yms. Sotien

merkityksestä voi saada vain yhden pisteen, vaikka käsittelee useita sotia ja vaikka nämä asiat ilmaistaisiin vastauksessa erillään toisistaan.

Teollistumisen ja kaupungistumisen vaikutukset on myös katsottu kiinteästi yhteen liittyväksi kokonaisuudeksi, joten tästä on ollut mahdollista saada vain yksi piste, vaikka mainitsisikin molemmat ilmiöt.

## **Asiatietojen kontekstoinnin pisteytys**

**Kontekstoinnista on mahdollisuus saada enintään 7 pistettä.**

Kontekstointi tarkoittaa tässä säätyihin kuulumattomien miesten asemaan vaikuttaneiden historiallisten ilmiöiden taustoittamista ja liittämistä perustellusti ajankohdan muuhun yleiseen kehitykseen.

Tästä esimerkki: elinkeinovapaus (lähinnä mm. maakaupan ja yritystoiminnan salliminen) ja palveluspakon poistuminen (työntekijä ei ollut sidottu maaseudulla isäntävallan alle) 1860-luvun jälkipuoliskolla → loivat mahdollisuuden säätyihin kuulumattomalle, palveluspakon alla olevalle väestölle liikkua ja muuttaa palkkatyöhön taajamiin ja kaupunkeihin (Tästä saa 1 pisteen.)

Toinen esimerkki: Suomen teollistuminen 1800-luvun mittaan loi työpaikkoja kaupan, elinkeinojen ja teollisuuden piirissä. → Tämä muutos hyödytti säätyjen ulkopuolella olevaa väestöä. → Työväestö loi teollisuuden ja kaupunkien liepeille omia asuinalueitaan, se omaksui rahapalkan käyttämisen, omaksui työajan ja vapaa-ajan erotuksen. (Tästä saa 1 pisteen.)

Pisteytys kontekstin hallinnasta on sidoksissa asiatiedon esittämiseen: jos asiatietoja esitetään vähän tai heikosti, ei kontekstoinnistakaan voi saada pisteitä.

## **Esityksen kokonaisuuden pisteytys**

**Esityksen kokonaisuudesta on mahdollista saada enintään 6 pistettä.**

Esityksen kokonaisuudella tarkoitetaan seuraavia asioita: asiatietojen oikeellisuutta, esityksen loogisuutta, esitetyn asian ja kontekstin analyysitaitoa sekä myös perusteltua kriittisyyttä historiatietoa kohtaan.

Vastauskokonaisuudesta saatavat pisteet vähenevät sekä asiatiedon että kontekstoinnin heikkouksista.

Selvät asiavirheet vähentävät pisteitä. (Esim. puhutaan ”Neuvostoliitosta” tarkoittaen 1800-luvun keisarillista Venäjää, liitetään ”nuijasota” tai ”iso- ja pikkuviha” 1800-luvulle jne.)

Erinomaisessa vastauksessa kerrotaan, keitä olivat säädyt/säätyihin kuulumattomat, kuvataan usein esimerkein, millainen oli heidän asemansa ja miten se muuttui. Kaikkiin osa-alueisiin on vastattu loogisesti ja kattavasti, samoin historialliset asiatiedot ja niiden analyysi on asetettu täsmällisiin historiallisiin kontakteihinsa eikä vastaus ole takertunut epäolennaisiin yksityiskohtiin. Vastaus tuo esiin yleisen historiantulkintojen (myös historiantutkimuksen) aikasidonnaisuuden sekä historiakulttuurin, sitoen tarkasteltavana olevan ilmiön, säätyihin kuulumattoman miespuolisen väestön ilmiönä aikaansa. Erinomainen vastaus on jäsennelty johdonmukaisesti ja sen kieliasu on moitteeton.